

Петокласни училища за пръв път сж отворени въ Шуменъ 1860/61 г., въ Русе 1868/69 год., въ Ст.-Загора 1870/71 год., въ Габрово, Пловдивъ и Сливенъ 1871/72 г., въ Свищовъ 1873/74 г., въ Търново 1874/75 г. и пр.

Шестокласни училища за първи път сж отворени въ Стара-Загора 1869/70 г., въ Пловдивъ 1872/73 год., въ Габрово 1873/74 година.

* * *

Слѣдъ освобождението класнитѣ училища се редяха споредъ „Инструкцията за управлението на държавнитѣ учебни заведения въ Княжество България“ отъ 1881 година. Законътъ отъ 1891 година имъ даде организация, на съответнитѣ класове въ гимназията. Законътъ отъ 1906 г. ги дѣли на прогимназии и на горни курсове, а тоя отъ 1908 год. подъ името „главни училища“ искаше да имъ даде по-друга организация и по-друга цѣль, а именно: професионална и общеобразователна, така щото главнитѣ училища оставаха внѣ отъ всѣка връзка съ гимназията. Сжиятъ законъ допушаше прогимназии, които общинитѣ можеха да си уреждатъ паралелно на главнитѣ училища, нѣщо почти невъзможно за оѣщинитѣ, прѣтрупани съ икономически нужди.

Законътъ отъ 1909 година отдѣля долния курсъ на гимназията, като прогимназия и прѣменува класнитѣ училища съ названието прогимназии.

„Нуждата отъ едно по-широко образование, казва министърътъ на Народното Просвѣщение г. Н. Мушановъ¹⁾, азъ схващамъ като обща и наложителна за всички слоеве на нашето общество — като такава на правилното социално развитие. И за това прѣдлагамъ прогимназията, схващана като продължение на първоначалното училище и сжщеврѣменно основа на гимназията“.

„Достѣпна за широкитѣ маси, прогимназията получава грамадно културно значение, като школа, която подготвя младежъта, за да влѣзе въ живота съ онази интелигентностъ шо може да ѣ дадатъ елементитѣ на науката и съ онази сума отъ научни познания, които ще я улеснятъ въ практиката на професията, на която тя ще се посвѣти“.

„Прогимназията вѣнкашно отъ къмъ управлението и издържка се отдѣля отъ гимназията и повече се приближава къмъ първоначалното училище. По този начинъ, тя става по-близка и по-достѣпна за широката маса. Но отдѣлянето ще бжде важно до толкова, до колкото ще упражнява влияние върху подбора на ученицитѣ за гимназията“.

„Както при завършването на всѣко училище, така и тукъ има единъ важенъ социално-психологически моментъ. Този моментъ е момента на изборъ на пѣтя, който младежътъ ще улови. При завършването на школата, този въпросъ се полага прѣдъ родителитѣ и

¹⁾ Въ мотивитѣ на закона отъ 1909 година.